

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Kikapcsolások.

A Nemzeti Munkapárt megkezdte munkáját és az elmúlt szombatot ünneppé tette. A megalakulás ünnepévé.

Sok mindenről volt szó a két ünnepi szónok, Héderváry és Tisza grófok beszédeiben. Említették, mit akar az új párt csinálni és részletezték azt is, mit nem akar csinálni, vagy hogy egy aktuálisabb kifejezéssel éljünk: mit fog kikapcsolni. A teendőket körvonalozták, a kikapcsolandókat alaposan felsorolták. Elégé bizonytalan tehát a kép abban a tekintetben, a mi történni fog, de nagyon is részletes és bizonyos abban, ami elmarad.

Hát ez körülbelül nem is történhetett másként. A programnak ez a kerete adva van a helyzetben. A pozitív ígéretek, a teendők sokban függenek attól, minő elemek csatlakoznak a hatalom pártjához. Hogy csak egy kérdést említsünk: a választójog dolgában az új párt még nem foglalt állást, de nem is foglalhatott, mert hiszen egészen más lesz a párt álláspontja, ha a döntő szerep Zichy Jánoséknak jut, s megint más lesz a meggyőződésük, ha a Héderváry beszédjével becsalogatott nemzetiségiek jutnak döntő szóhoz. A pozitív ígéretek

lefelé szólnak; ezeknek tehát egyelőre csak minél általánosabban, de egyúttal minél szebben kellett hangzaniok, hadd tessenek azok a kecskének is, a káposztának is. Most egyelőre fő, hogy minél nagyobb legyen a párt, hadd magyarázhassa bele mindenki a programba a maga elveit s míg voltaképp a hatalomhoz huzódik, hadd takarja elhatározását azzal a fügefalevével, hogy hiszen csak a maga régi elveit követve lép be. Ha aztán egyszer bent van a pártban a tömeg, akkor könnyű lesz megfeleltetni a szűkíteni az egyelőre tágan hagyott kereteket; a legnehezebb dolgon, a szemérmes formák közti belépésen már keresztül-estek, a többi könnyen megy. Il faut passer par là: a többi magától jön.

A negatív ígéretek, a kikapcsolásokat már jobban kellett részletezni és — hogy jogi kifejezéssel éljünk — végrehajtható alakban szövegezni. A programnak ez a része föllele szól, föllele pedig nagyon élesen ki kell tüntetni azt, mennyivel szállítja lejjebb az új párt a volt nemzeti kormány nemzeti munkaprogramját? A Héderváry-kormányt a felső bizalom hívta hatalomra a lefelé licalás elve alapján; olyan felfordított fa tehát az egész új kormánypárt, melynek lefelé lógnak a gyökerei s lefelé lesz —

ha lesz — lombja. A felfelé lógó gyökereket pedig csak egy módon lehet megerősíteni: garantálni a lemondást mindarról, ami a volt kormányt fönt lehetlenné tette. Lemondani, lemondani — a hogy az öreg Tisza Kálmán hirdette egykor a nagyváradai Rózsabokorban.

Ez a gondosan körülírt, a céltalan közjogi jelszavak mellőzésének elkeresztelt programrészlet az, amely a legkevésbé logja megállani helyét. Fent tet-szeni fog, de lent bajosan.

Valami mélyen megalázó van ebben a kikapcsolásban: beismerése annak, hogy az osztrák követelések előtt meg kell hajolnunk. Ilyesmit lehetett hirdetni Világos után; de mikor most egy éve a háborus veszedelem elhárításában a kéz alatt közjogi engedményekkel is biztatott magyar nemzetnek volt döntő szerepe, mikor érezzük, tudjuk, hogy követeléseink megfelelnek a magyar állam méltóságának és a dinasztia érdekeinek is; akkor a visszautasítás csak az összbírodalom kísértetének kényére felállított caudiumi iga.

Azután nem is annyira üres jelszavak azok a közjogi követelések, hanem inkább az 1867. XII. törvénycikk végret hajtása, az ezen törvényben biztosított-paritásnak megvalósítása. És ez a paritás nem pusztán a magyar állam méltó-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy élet körül.

— Maurice Leblanc. —

Egy lázas éjszaka után ismét öntudatra ébredtem s eszembe jutott, ami történt. Az ágyam mellett egy kis asztalon már ott állt a tálca a reggelimmel, úgy amint a rendes időben behozta az inasom, mellette hevert az ujság.

Reszkető kézzel nyultam utána s nyitottam szájam. Szemeim möhön szaladtak végig a sorokon s egy kiáltás tört ajkamra. A »Szerencsétlenségek« című viselő rubrika alatt megtalálom, a mit kerestem. Ez volt a cím: »Ismét elgázoltak egy gyermeket! La az automobilal!«

Első impulzusom az volt, hogy a lapot összemorzsoljam s aztán eldobjam magamtól. Így megkímélném magamat a részletek átkin-lódásától. És soha sem tudnám meg, hogy a gyermek, akit a megelőző este a Rue Batignolles sarkán elgázoltak, meghalt-e. De le-

győztem ezt a kísértést s újra kiegyenesítve a papírost, reszkető szívvel olvastam:

»Tegnap este hét óra tájban a Rue Batignolles sarkán játszó gyermeket egy száguldó automobil agyon-gázolt s még mielőtt számát megudni lehetett volna tovább robogott. A gyermeket anyjához szállították, egy Maréchal nevű özvegy asszonyhoz Rue des Dames 54. szám alá, a hol az nemsokára kiszüvetett.«

Egy életet semmisítettem meg!

Egy pillanatig úgy éreztem, mintha soha többé nem tudnék nevetni. Tegnap este óta, egy hosszú, kínos éjszakán keresztül küzdöttem ez ellen a gondolat ellen, ez ellen a bizonyosság ellen. Oh, a rettenetes este, a gör-csős mulatozásban lezajlott órák, a melyek alatt felejteni igyekeztem, s egyre csak egy véres gyermekhullát láttam magam előtt a porban! Mily sokszor voltam azon a ponton, hogy otthagynom a vidám társaságot s felkeresem újra a szerencsétlen helyet s bizonyos-ságot szerezek magamnak a dolog felől. Oh, miért is nem tettem! Van-e valami szörnyűbb az emberi gyávaságnál?

De most, még nem késő. De nem. Inkább elutazni innen, el, dél felé! Becsen-

gettem inasomat és gyorsan csomagoltattam. Aztán felöltöztem és kimentem, hogy néhány barátomtól még búcsút vegyek elutazásom előtt. Az összes terek vidám gyermekekkel voltak telve. Élő, gondtalan gyermekekkel! És minden percben jöhet egy automobil s ha egyik az utra merészkedik, talán a következő pillanatban halott! Mint az, akit én meöttem!... Vajjon milyen volt az a gyermek? Szőke vagy barna? Csinos-e, vagy maszatos?

Hirtelen megálltam, mintha a földbe gyökerezett volna a lábam. Szemközt velem a Rue Batignolles utcátlábjára meredt le reám a végzet erre vezette lépteimet, öntudatlanul. Itt, itt történt a szencsétlenség.

Nem állottam tovább. Bizonyosságot kell szereznem bármily áron!

Gyorsan a Rue des Dames-ba mentem s kikeresem az 54-es számot. Mindjárt a lépcsőházban észrevettem, hogy szokatlanul sok ember jön ki és megy be oda. Aztán megkérdeztem a házmestert, reszkető hangon, hol lakik az özvegy s támoiyogva másztam föl az ötödik emeletre...

Egy öreg asszony nyitott ajtót előttem. Maréchal asszony után tudakozódtam. Egy

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruhabetzerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Rákóczi-ut

(Uri casino épület)
 Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

ságának, hanem gazdasági fejlődésünknek is kérdése. Gazdasági kérdés a magyarság térfoglalása a hadügyi és a külügyi téren, gazdasági kérdés a magyar befolyás érvényesítése Boszniában, gazdasági kérdés az önálló vámterület, a készfizetés, a bank reformja — ezeknek a közjogi dolgoknak »üres jelszavakká« degradálása nemcsak rozsdás bilincsek fenntartását, nemcsak szentesített törvény nemzeti szellemben való végrehajtásának megakadályozását jelenti, hanem jelent erkölcsi és súlyos milliókban kifejezhető gazdasági veszteséget is.

Minden magyar ember őszintén óhajtja a mostani áldatlan állapot megszüntetését, a kóros tünetek gyógyítását. A gyógyításnak azonban eddig nem találták ki az ta módját, hogy a betegséget egyszerűen letagadják, vagy munkapárti műnyelven szólva: kikapcsolják. Betegek vagyunk, mert törvényeink nincsenek végrehajtva. Tessék a törvényt végrehajtani, a betegséget gyógyítani, a letagadás, a kikapcsolás, az eltitkolás csak arra jó, hogy a kór később még veszedelmesebben, még hevesebben törjön ki. Tisza már átélt egy ilyen heves, lázas kort; ennek megisméllését is bele akarja venni a »nemzeti munka« programjába?

*

A bosnyák alkotmány kihirdetése.

Sarajevóból jelentik: A feldiszített kormányzói palota disztermében tegnap, vasárnap hirdette ki Varesanin tábornok, tartományi főnök a bosnyák alkotmányt a szokásos szertartások mellett. Varesanin felolvasta az idevonatkozó királyi kéziratokat, mire a sárgaerdőkön 21 ágyulövés hangzott el. Az alkotmánytörvénye-

ket Mosztárban és a többi kerületi járási székhelyeken is kihirdették.

Választási készülődések. Soha ilyen tarka nem volt még a képviselőjelöltek listája mint a most bekövetkező választásoké lesz. Nem is annyira a jelöltek tarkák, mint az elvek, amelyekkel a mandátumokért sikra szállanak. Így *Berettyóújfaluban* az eddigi jelöltek mellé még fellép Szent János község bírójá *Könyves Lajos* is. Könyves programja az 1848-as országos gazdapárt programja. Ilyen pártot még ez ideig nem ismertek a kerületben és most hogy ismertté tegyék azt, tegnap pártalakuló gyűlést tartottak Szentjánoson. Az új párt hangulatos felhívást is bocsátott ki, melyben tömörülésre szólítják fel a gazdákat akik hír szerint szívesen is támogatják az új lobogót.

A politikai helyzet.

Választási előkészületek zaja hallatszik minden felől. Beszámolókat és jelölő gyűléseket tartanak, sőt már program beszédeket is tűznek ki. A beszámolók közül kiválik *Bánffy* aki nem bizik Khuen-Héderváryban és erősen kritizálja a nemzeti munkapárt úgy nevezett programját. Jellemzi a helyzetet az a kijelentése, hogy ő aki már vezetett egy emlékezetes választást, nem tartja lehetetlennek, hogy a nemzeti munkapárt vállalkozása sikerüljön.

Politikai híreink a következők:

A néppárt egysége.

Benicsky Ödön országgyűlési képviselő az országos néppárt jegyzője a következő sorokat közli:

Néhány lapnak közlése szerint *Rakovszky* István, a képviselőház alelnöke az országgyű-

lési néppárt kötelékéből kilépni és a kormánypárthoz csatlakozni, szándékozik. Hasonló híreket terjesztettek a néppártnak még több tagjáról is. E hírekkel szemben fel vagyunk hatalmazva annak a leghatározottabb kijelentésére, hogy sem *Rakovszky* István, az országgyűlési néppárt alelnöke, sem pedig más tagja a pártnak sem a pártból kilépni, sem más-hová csatlakozni nem szándékozik. A néppárt bomlásáról alaptalanul és céltalosan terjesztett hírek oly forrásból származnak, mely immár hetek óta rendszeresen látja el a közvéleményt az országgyűlési néppárt ellen kihegyezett rágalomokkal. E híresztelések egyáltalán nem tarthatnak számot arra, hogy bárki is azokat komolyan vegye.

Bánffy beszámolója.

Szegedről jelentik a Magyar Távirati Irodának: *Bánffy* Dezső báró ma délután mondotta el beszámoló-beszédét a szegedi Tiszaszálló nagytermében körülbelül 4—500 főnyi választópolgár előtt *Végmann* Ferenc dr., a szegedi új-párt elnöke nyitotta meg az ülést amelyből küldöttség ment *Bánffy* báróért, hogy meghívja beszámolója elmondására. A belépő *Bánffy* Dezső bárót tapssal és éljenzéssel fogadták. *Bánffy* báró beszámolójában többek között a következőket mondotta:

Új helyzet előtt állunk, de ennek a nemzeti munkapárt támogatása mellett alakult kormánynak sem sikerében, sem vállalkozásának alkotmányosságában *nem bízom*. Nem voltam jelen a tegnapi zászlóbontáson és így csak részben ismerem a programjukat, melynek pontjai közt sok olyan van, amit szívesen tennék magamévá. De nekik e program csak eszköz arra, hogy a nemzet figyelmét eltérítsék és azt jogairól való lemondásra bírják. Már 1904-ben, midőn első ízben volt szerencsém önök előtt, politikai nézeteimről nyilatkozni, elmondottam hogy itt az ideje annak, hogy a jelszavas politika rendszerével felhagyjunk és közjogi kérdések vitatása helyett gazdasági éle-

Uri ruhát csak elismert jó szabónál, Dragánnál Nagy Sándr-uoteza csináltasson.

szegényesen butorozott szobába vezetett és szólt:

— A lányom mindjárt jön, benn van a szegény gyermekünknel.

A következő pillanatban csakugyan kilépett *Maréchalné* a szomszéd szobából.

Még elég fiatal volt, szomorú, szelid arcú. Ugy látszott, mintha sokat sírt volna mert a szemei vörösek voltak.

— Velem akar beszélni? — kérdezte.

Egy pillanattig nem bírtam szólani. A szívem összeszorult. De mégis mondani kellett valamit.

— Én, én . . . — dadogtam — azaz . . . asszonyom én voltam az, a ki . . . a ki elgázolta gyermekét . . .

Mélyen felsóhajtott:

— Ah, ön volt az . . .

Méreg, harag nem volt a mozdulatában, a hangjában csak csüggedés. Én folytattam:

— Igen, én voltam. Hallgasson meg. Nem teherem meg nem történté, a mi történt, de az, a mit önnek ajánlani tudnék, csak növelné

az ön fájdalmát, hiszen egy anya csak gyermekéért . . . Mégis . . . csak azt akarom mondani, hogy az összes költségeket viselni fogom . . . a halotti tort . . . a kis sirt . . . annak gondozását.

Ugy tetszett nekem, mintha értelmetlenül bámulna rám. Én folytattam:

— Természetesen ez még nem minden. Ön maga állapítja meg az összeget, vagy talán egy évjáradékot . . . az ügyvédem elintézi önrel . . .

Szemeink tekintete megijesztett: a szó a torkomon akadt.

Ugy álltunk szemközt egymással, mint két olyan ember, a kik különböző nyelven beszélnek. Végre ő megragadta karomat s magával vonzott a másik szobába. Meg-megrogyó térdelékkel jöttem közelebb a kis fehér ágyhoz. Oh, édes látvány! Egy szőkehajú angyal ült ott, körülrakva olcsó játékszerekkel,

Egy élő kis gyermek!

— Az újságban úgy állott . . . — dadogtam.

— Hogy meghalt? Mi is nagyon megijedtünk, de szerencsére csak oldalt érte a kerék s csak egy kis szúródást kapott. Épp most mondta az orvos, hogy három nap múlva fel is kelhet.

Nekem úgy tetszett, mintha egy rettenetes szörnyeteg karmai közül menekültem volna meg. Feilékeztem. A kicsike fölé hajoltam s suttogtam:

— Mennyi szép játék? Kitől kaptad azokat, kis fiam?

— Az anygalkától — felelte a gyermek s tiszta szemeit reám emelte. — Az ablakon keresztül hozták.

Hirtelen elfordultam. Az ablakhoz léptem én is s észrevétlenül odacsusztatva gazdagon megrakott erszényemet, visszahajoltam a gyermekhez:

— Nézd, ezt még otfelejtették! Ez is a tied.

És ezzel átnyújtottam azt neki.

ÉRTESETÉS!

: Üzletünk átalakítása végett az összes áruinkat, ugymint: **blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,**

gyermekruhák

s egyéb cikkekkel e hó végéig minden elfogadható árban árusítjuk.

Tisz eiettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás penz-zekrény eladó.

tünk fejlesztésére fordítsuk figyelmünket és törekedjünk a szociálpolitikai igények kielégítésére. Ma is ugyanezen a nézetem vagyok, ma is azt tartom, hogy Magyarország jövője önálló gazdasági berendezkedésünk kivívásával biztosítható. Keresnünk kell és meg is kell találnunk azokat az utakat, amelyek a mai küszált viszonyokból kivezetnek.

A nemzet és király közti bizalmatlanságnak meg kell szűnni, az ellentéteknek ki kell egyenlítettülnök. De ezt úgy elérni nem lehet, hogy a nemzet az ellentétek kiegyenlítését és félreértések megszüntését azáltal hozza létre, hogy törvénnyel biztosított jogairól érdekei és jövője további feláldozásával lemondjon. Ha, mint hirdetni szeretik, az új nemzeti munkapárt vállalkozása sikerül és fájdalom, ezt nem tartom lehetetlennek, attól tartok, hogy a cél érdekében alkalmazandó eszközök legtöbbször a dinasztikus érdekeket és a királyi glóriát veszélyeztetik. A nemzet kifáradt, kiábrándult és minden áron óhajtja a békét, de rossz tanácsot adnak a királynak azok, akik a mindenáron való béke jelszava alatt a teljes legyőzést akarják. Nem bízom ebben az új alakulásban, mert nem látom benne a nemzet törvénnyel biztosított jogainak a kielégítését. A miképp elítéltem a multban, elítéltem ma is a közjogi harcokat és a jelszavas politikát, de a nemzeti munkapárt támogatására nem vállalkozom. A politikában kifáradt és unott nemzetrel szemben talán győzhet is a hatalom, de a nemzetet legyőzni nem lehet.

Ezután áttért a választójog kérdésére és a következőkben körvonalazta álláspontját:

Az elavult választói törvényt feltétlenül módosítjuk és pedig az általánosság elveinek megfelelően, nem űtve az elven semmiféle hézagokat, semmi osztály- vagy másnemű érdek azt meg nem akadályozhatja, egyedül arra kell ügyelnünk az évi szempontoknál, hogy a magyar nemzeti állittassanak. Ez a nézetem és ismételt hangsúlyozom, hogy elfogadom a választói jognak titkosan és községenként való gyakorlását is. De az új kormány a választói reformot egyszerűen kihagyja a programjából és a kedden megjelent felhívásból az erre vonatkozó rész hiányzik. Bánffy báró beszédét azzal fejezi be, hogy kétségtelenül új magyar államot kell teremteni munkával és kitartással. Kétségtelen, hogy a törvényhozási produkció csak a politikai rend védelme alatt lehetséges és az évi az öntudatos választópolgárok csak olyanokat küldenek a törvényhozásba, akik helyes politikai irányok mellett egyéniségükben hordják biztosítékát annak, hogy nem a szenvedélyek, hanem az ész és aggodó hazaszeretet utjain haladtak.

A beszédet hosszantartó eljenzéssel fogadták. Utána Véghmann Ferenc pártelnök mondott köszönetet Bánffy bárónak a beszámolóért és biztosította választóinak bizalmáról. Este nyolc órakor a Dréher-sörccsarnokban disztrakoma volt.

A munkapárt szervezése.

Az új párt szervezési munkájához tegnap hozzáfogott Ö ventagu szervezőbizottsága tegnap este a Nemzeti Társaskörben egy óráig tartó ülésében általánosan tárgyalta az új párt szervezésének kérdéseit és elhatározta, hogy a szervezési módokat kidolgozására szűkebb bizottságot küld ki, amelynek tagjait legközelebbi ülésében fogja megválasztani.

Belépés a Kossuth-pártba.

Szentágh Andor, a jolsvai kerület országgyűlési képviselő, aki a feloszlott alkotmánypártok volt tagja, levelet intézett Kossuth Ferenchez, amelyben kijelenti, hogy csatlakozik a Kossuth-párthoz és kéri a pártkörbe való felvételét.

Pálffy herceg és a Khuen párt.

Egyes lapok azt a hírt közlik, hogy a nemzeti munkapárt szombati alakuló gyűlésén Pálffy Miklós herceg magyarországi udvarnag

a Vigadóban megjelent volna, sőt hogy udvari fogaton hajtattott volna a Vigadóhoz. Ezzel szemben megállapítja a »Bud. Tud.«, hogy ez a hír valótlan, minthogy Pálffy herceg már két hét óta malackai birtokán tartózkodik.

A románok magatartása.

A román képviselők és a románság parlamenten kívüli vezéremberei szombaton és vasárnap Budapesten konferenciát tartottak, melyen a kormányhoz való viszonyukkal és a választások előkészítésével foglalkoztak. A konferencián konstatálták, hogy az új kormány jóakaró magatartást tanúsít a nemzetiségekkel szemben, másrészt a konferencián az a vélemény domborodott ki, hogy a románoknak különbözőbb óhajaik nincsenek, hanem csak azt kívánják, hogy velük szemben is tartsák be a törvényeket és ne bántásuk nyelvüket, egyházukat és kulturájukat, amint az a koalíció, főleg pedig Apponyi megkísérelte.

Bánffy Dezső a nemzeti munkapárttól.

Bánffy Dezső báró egy újságíró előtt a következő nyilatkozatokat tette:

— Van-e valami véleménye nagykegyelmességednek a nemzeti munkapárt megalakulásához?

— Jelszavas politikának a multban sem voltam és a jövőben sem leszek embere. A pártokra vonatkozólag nincs megjegyezni valóm, csupán az, hogy ha cselekedni akaró kormányt akarunk, akkor ne beszéljünk se 48, se 67-es politikáról, hanem csak nemzeti alkotmányról. A választói reformra pedig az a megjegyzésem, hogy úgy látszik, mintha azt Héderváryék el akarnák sikkasztani. Nem tartom továbbá sehogysém összeegyeztethetőnek a Héderváry és gróf Tisza elveit a reform kérdésében, hogy ezt mégis megkísérlik, ez teszi a leggyanusabbá az egészet.

A Héderváry kormány vád alá helyezése.

A »Legujabb« című estilap tegnap azt a szenzációs hírt közölte, hogy a Justh-pártban mozgalom indult meg a Héderváry-kormány vád alá helyezése tárgyában. A vád alapja a bosnyák alkotmány kihirdetése, mely a magyar alkotmányra sérelmes és a Ház tiltó határozatába ütközik.

Meggyilkolt közlegény.

Összeszurkált korcsmáros család.

Szomorú tragédiának volt színhelye vasárnap éjjel Nagyváradon a Leiptmann-féle vendéglő, hol egy tűzér közlegény gyilkosságának esett áldozatul.

Vasárnap éjszaka a rendőrségi ügyeletes tisztnek telefonon jelentették, hogy a Leiptmann-féle korcsmában gyilkosság történt. Az ügyeletes rendőrtisztviselő maga mellé véve két detektivet azonnal elszökött a gyilkosság színhelyére, hol véreben lagyva a korcsma padlóján elterülve eszméletlen állapotban találták Szorák Péter 19-ik tűzrezredbeli közkatonát. A jelenlevők ebeszélése szerint a tettes, kit közülök senki sem ismert, bejött a korcsmába s botjával, mely beillett volna szőlőkarónak és rövid szóváltás után teljes erejével sújtott le a katonára s aztán a jelen voltak szemé láttára az ajtón elmenekült.

A detektivek azonnal nyomozni kezdtek. Fél napi szorgos munka után sikerült Bott detektívnek lerántani a rejtélyes ügyről a leplet s kézrekeríteni a gyilkosság elkövetőjét.

A tettes Triffa Karácsony a Grünbaum szállító cég alkalmazottja ki már régebbi idő óta haragosa volt a meggyilkoltnak s lelkében iszonyu bosszút hordva csak kellő alkalomra várt, hogy végleg leszámoljon riválisával. Szerák Péter ugyanis udvarolni kezdett Triffa ideáljának s mivel a katona elhódította a leányt, körülbelül egy héttel ezelőtt erős szóváltás fejlődött ki a leány miatt a riválisok között, mi Triffa Karácsony megveretésével végződött. Ez volt a bosszu oka.

Vasárnap éjszaka a Dácsin-féle vendéglőbe tért be Triffa s amint meglátta, hogy gyűlölt ellensége több katonatársával ott mulat, megállt a korcsma ajtajában s megvárta, míg a katonák távoznak. Azután utánuk leselkedve követte őket, kezében hatalmas tölgyfából. Ekkor már kész volt tervével s elhatározta, hogy végez ellenségével; itt a kedvező alkalom.

A mulató társaság betért a Leiptmann-féle korcsmába; ő utánok ment s leült egy szomszéd asztal mellé, kezében tartva a hatalmas fűtykóst.

Mulatók közben könnyen megy a kötekedés. Triffa sértő szavakat kezdett átszólni a mulató katonának, ki felállt a helyéről riválisa asztalához ment s számon akarta kérni a sértéseket. Azonban alig szólhatott, mert Triffa előrántva hatalmas botját egy csapással leterítette s mielőtt a jelenlevők bámulatukból felocsudtak volna, felrántva a korcsma ajtaját elmenekült.

A katonák utána rohantak s meglátva, hogy a Dácsin féle korcsma ajtajában ott áll a tulajdonos családja előrántva oldalgyevőruket, azon hitben, hogy a korcsmáros követte el a gyilkosságot, vad dühükben nekik estek s alaposan össze szurkálták, a miről sem tudó korcsmáros családot.

Már csaknem ott is végzetes szerencsétlenség történt, mikor észre tértek a fölbőszült katonák megtudva, hogy a korcsmáros ki sem mozdult helyiségéből az éjjel. Látva a félreértést a megijedt katonák csakhamar elszaladtak.

A leütött katonát, ki még vasárnap éjjel meghalt a katona kórházban — hétfőn felboncolták temetése ma délután lesz a katonai kórházból.

A gyilkost tegnap délután hallgatták ki a rendőrségen. Először mindent tagadott ugyan, azonban, miután a szemtanúk felismerték, bevallotta tettét.

— Meggyalázott hát leszámoltam vele, de nem akartam agyonütni.

A nyomozás befejezése után még ma átkísérik a 21 éves gyilkos legényt a királyi ügyészség, ahol a vizsgálati időt tölteni fogja.

Dácsin Péternek és vejének Bara Flórának, kiket a felbőszült katonák megszurkáltak komolyabb bajuk nem történt.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Febr. 25. d. u. 6 órakor a Kath. Kőr bőjtő-estéje a kir. kath. jogakadémián.

Márc. 11. d. u. 6. Kath. Kőr bőjtő estélye a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kőr zárünnepélye a püspöki palotában.

* **A katolikus kör mai vetítő-estéje.** Érdeklődésben nem fog elmaradni az előzők mögött. A nemrég letűnt XIX. század nagy francia mestereinek képei fogják egymást föl váltani a vetítő vásznon, a heroikus tárgyak ábrázolójától Dávidtól a földet művelő nép naturalista festőjéig Milletig. 32 részben színes kép fogja elénk varázsolni a francia, a letűnt században vezető festésnek ellentétes mozzanatokban gazdag fejlődését, mely nélkül a jelen művészetét sem megérteni, sem méltányolni nem lehet. A képekhez *Némethy Gyula* dr. theologiai tanár fog rövid magyarázatokat fűzni. Az előadás, mint rendszeren délután 5 órakor fog kezdődni. A kath. kör vezetősége ziven látja a művészet kedvelőit saját Szilágyi Dezső-utcai helyiségében.

* **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyi miniszter *Tátray Kilmán* székelyhídi kir. járásbíró a nagyváradi kir. ítélőtáblához tanácsjegyzővé nevezte ki. *Kató János* nagyváradi törv. albirót a székelyhídi kir. járásbíróhoz végleges székhelyre rendelte ki. *Fluck Dezső* margittai kir. járásbíró joggyakorlatot pedig a margittai kir. járásbíró mellett alkalmazott ügyészé megbízottnak állandó helyettesévé rendelte ki.

* **A járdát fizessék egészben a háztulajdonosok.** *Köszeghy József* városi főmérnök tegnap terjedelmes jelentés kíséretében szabályrendelettervezetet készített a járdaköltség hozzájárulása ügyében. A jelentés felemlíti, hogy a jelenlegi szabályrendelet szerint a járda költség egyharmadát tartoznak megfizetni. Még körülbelül 3 millió korona kellene, hogy az összes utcák nem is tulságos igényű burkolattal elláthatók legyenek. Az utcák burkolását és javítását jelenleg csak a kövezetvám-alap jövedelméből teljesítik, de évenként nem jut több burkolásra 20—25000 koronánál pedig három millió beruháznál legalább évi 160,000 korona kellene a törlesztésre s mintegy 3000 koronát igényel évenként a fentartás. A külvárosok azonban olyan állapotban vannak, hogy a mai tűrhetetlen helyzetet változtatni kell. Erre pedig csak két mód lenne, az egyik az, hogy a köztisztasági szolgálatot teljesen levonnák a kövezetvám terhére s ennek fedezésére más jövedelmi forrást teremtené a város, egy köztisztasági szabályrendelet keretében. De ez sem végleges megoldás, tehát intézkedni kellene oly irányban, hogy a háztulajdonosokat nagyobb mértékben bevonnák a burkolási költségekbe. Ez megfelelő lenne és jogos is, mert az ingatlan értéke a burkolás által emelkedik. A fővárosban sőt más városokban is így van. A körözkö itt van, ami olcsóvá teszi a burkolást s lehetővé tenné, hogy a háztulajdonosok a kocsiut burkolásához is hozzájáruljanak. Mivel ez így van, annál inkább jogos, hogy a járdák költségét teljesen a háztulajdonosok fizessék meg. Elismeri a főmérnök, hogy ez elviselhetetlen terhet róva a háztulajdonosokra, ha a költséget egyszerre

kellene megfizetni, éppen azért olyan módozatot ajánl, hogy minden háztulajdonos 15 évi részletben fizetné a reá eső járda költség 10 százalékát évenként s ily módon egy kamatot, mint a törlesztést kifizetné, minden nagyobb megterhelés nélkül. Ezen az nton az összes utcákat jókarban lehetne hozni. A mellékelt szabályrendelet-tervezet ezeket a főb elveket foglalja magában. Egyik pontja szerint a törlesztési idő alatt, ugyanis 15 éven belül új járdaköltség nem terhelheti a háztulajdonost. Aki a szabályrendelet életbelépte előtt fizette a járdaköltség egyharmadát, ha 10 éven belül más új járda készül a háza előtt a már fizetett egyharmad összeg az új járda költségből levonásba jön. — Elősmérjük, hogy a főmérnök előterjesztésében valami igazság mutatkozik, mikor keresi az indokot, miként lehetne a még burkolatlan s leginkább a szegényebb nép által lakott utcákat is járhatóvá tenni, azonban javaslatából még is kitűnik a legnagyobb igazságtalanság, mert ez a javaslat akkor lett volna teljesen igazságos, ha legalább tíz évvel ezelőtt lép a város erre az utra. Ha ma hozzuk be az új rendet, hogy az egész járda költséget a háztulajdonos fizesse, a szegényebb és a kevésbé értékesebb házak tulajdonosait sujtjuk vele, akkor midőn az értékesebb és így közterheket jobban bíró háztulajdonosok csak a költség egyharmadával járultak a kényelmes, jó járdákhoz, míg a költségek nagyobb része a középből, tehát a szegényebbek által is fizetett adóból fedezte a város. Aki ebben megtalálja az igazságot, az bátran préniumot kérhet a jogérzetére.

* **Lukács Ödön memoranduma kis lakások építése ügyében.** *Lukács Ödön* városi pénzügyi és adóügyi tanácsnok már régebben készített egy tervezetet a kis lakásokról s ezen tervezetet annak idejében a polgármesterek kongresszusán elő is terjesztette. A kongresszuson *Lukács Ödön* tervezete a legnagyobb helyesléssel találkozott és a kongresszustól megbízást nyert, hogy a lakáskérdés megoldását behatóan tanulmányozza, részletes tervezetet készítsen. Ez idő óta *Lukács Ödön* a lakáskérdéssel állandóan foglalkozik s mondhatni, hogy e kérdésnek az országban egyik legjobb ismerője. *Lukács Ödön* tanulmányait a város érdekében kívánta gyűmőcsöztetni s a nagyváradi viszonyokhoz mérten a kis lakások tárgyában egy nagy szabású munkálatot készített, amelyet mielőtt a városi tanácsnak bterjesztené a lakás és élelmezésügyi bizottság elé kívánja bocsátani, hogy a bizottságnak idevonatkozó észrevételeit és megjegyzéseit is kellőképpen figyelembe vehesse. A főkapitány e célból a lakás és élelmezésügyi bizottság tagjait a folyó 26 ának délutáni 3 órájára hívta össze, amely ülésnek egyedüli tárgya *Lukács Ödön* memoranduma lesz. Miután a kis lakások kérdése a város közönségére igen nagy fontossággal bír s felette érdekes, a rendőrfőkapitány ezúton is kéri a bizottság tagjait, hogy a szombati ülésen teljes számban megjelenni sziveskedjenek.

* **Ünnepélyes tagfelvétel az Urak Mária-kongregációban.** Vasárnap lélekemelő ünnepély mellett folyt le a budapesti urak Mária-kongregációja nagyváradi kolóniájának tagfelvétele. A szertartás a Szent József-intézet kápolnájában történt meg. *Fetser Antal* felszentelt püspök mondta a szentmisét és tartott lendületes szentbeszédet; ő vette föl az új tagokat is, kiknek mellé maga a budapesti anyakongregáció prefektora, báró *Barkóczy Sándor* tűzte fel az egyesületi jelvényt. A tagok egyuttal mind a szent áldozáshoz is járultak. Mise után a kongregáció tagjait *Fetser Antal*

püspök látta vendégül reggelire, mely alatt számos talpraesett felköszöntő hangzott el, ünneplévé a tagok testvéri egyetértését, a jelenlevő *Fetser Antal* és dr. *Lányi József* püspököt, *Barkóczy* bárót, *Bus Jakab* jézustársasági tartományfőnököt, *Lopusny Gyula* Szent József-intézeti alkormányzót és a kongregáció vezetőségét. A főgimnázium Mária-egyesülete rendkívül kedves hangú levélben üdvözölte az Urak Kongregációját. *Barkóczy* báró, ki *Fetser* püspök vendége volt, P. *Bus Jakab* provinciálissa együtt a d. u. 4 órai vonattal Budapestre utazott.

* **Áthelyezés.** Ófelsége az igazságügyi miniszter előterjesztésére *Karakas Albert* a nagyváradi ítélőtáblához a VII. fizetési osztályba sorozott járásbíróvá *Vaskóra* áthelyezte.

* **A kismarjaiak földje.** A kismarjai gazdák nagy része még 1860-ban egy földterületet vásárolt a községtől. A föld 400 holdat tesz ki. Az adásvételnél úgy egyeztek, hogy nem föltétlen szükséges a vételárnak a kifizetése egy összegben, hanem megtehetik azt részletekben is, sőt ha ezt sem tudnák teljesíteni, úgy elegendő a vételárnak a 6 százalékát mint kamatot fizetni. Erről a szerződésről hivatalos okiratot nem szerkesztettek, vagy ha szerkesztettek is, az időközben elkallódott. Apáról fiura szállott azóta a föld, a vételárát azonban senki sem fizette meg, csupán a 6 százalékot. Most az elüljáróság a földet úgy tekinti, mint bérelt földet, melynek értéke felemelkedett és követeli, hogy a bérletért magasabb összeget fizeszenek. A lakosság érdeklősége mintegy százan panasz beadványt nyújtott be e miatt a megye törvényhatóságához és kéri, hogy az általuk megvásárolt és mint sajátjukat kezelt földet tovább is tartsák meg nekik. Az esetben pedig ha a törvényhatóság nem teljesíthetné kérelmüket, úgy fizessék vissza az eddig befizetett 6 százalékokat. A kérelmet aligha fogják teljesíteni, mert a gazdáknak egyáltalán nincsen semmiféle írásuk, mellyel tulajdonjogukat igazolhatnák.

* **A tavasz.** A februári szokásos hidegek az idén elmaradtak. Az utóbbi hetekben pedig határozottan tavaszi hangulat uralkodik. Ha olykor-olykor nem volnának hűvös esős napok februára nem lehetne ráismerni. Márciusi idő jár mindentele. A télnek nyoma sincs. A jégpályák az idén egyáltalán nem kerültek használat alá. Hiába várták a kifizényesített korcsolyák a jeget, a jég csak nem jött. Amit azonban a tél nem hozott meg, meghozta a város és Huzella. A város csináltatott aszfaltot, Huzella hozott kerek korcsolyákat és a Bémer-téri aszfalton vasárnap például olyan korcsolya versenyt rendeztek, hogy szinte a forgalom is fennakadt a sok csudálkozó vidékitől. Ami pedig a jégvermeket illeti azokat bizony az idei tél úgy látszik eddig üresen hagyta. Az őszi vetések bár a téli esőzések miatt igen sokat szenvedtek mégis mint vidéki tudósítónk jelentik mindenütt oly kedvezően állanak, hogy ehez hasonlót már évek hosszú sora óta nem láttak. A vegetáció annyira előre haladott stádiumban van általában, hogy szinte félős, hogy esetleges fagy tönkre teheti.

* **Francia nyelvű előadás Párisról.** A nagyváradi honvéd-hadapród iskolában t. hó 25-én érdekes vetítő-estély lesz. Az intézetben u. i. az említett napon *Perényi Kelemen* kapitány francia nyelven fog vetítő előadást tartani Párisról. Az előadás d. u. 5 órakor kezdődik. A nagyváradi francia kör tagjai és a franciául értő vendégek bizonyára érdeklődéssel fogadják ez előadást, mely nekik sok élvezetet ígér.

* **A villamos felügyelő bizottság ülése.** Nagyváradi város villamos felügyelő bizottsága február hó 24-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* **A munkás pénztár küldötteinek választása.** A nagyváradi kerületi munkás pénztár küldötteinek választását március hó 13-ra tűzte ki. A pénztár elnöksége azon kérelemmel fordult Nagyváradi városához, hogy a küldöttek választása alkalmára a tűzoltó őrtanya nagytermét, a pénztár április 3-án tartandó közgyűlésére pedig a városház nagytermét engedje át.

* **Hamis kártyás a gyorsvonaton.** A kolozsvári Ellenzék legutóbbi számában megemlékezik egy vasuti fosztogatásról, amely a budapest—nagyváradi vasut egyik vonatán történt Nagyváradi mellett. A gyorsvonaton egy utas rávette Dömötör Lajos kolozsvári egyetemi hallgatót, hogy kártyával üzzék el az unalmat s a jómadár megjegyzett kártyákkal 170 koronát nyert el Dömötör Lajostól s egyik közeli kisállomáson hirtelen leszállt a vonatról. Ezután így folytatja az „Ellenzék”: „A gyógyszerészhallgató jelentést tett az esetről a rendőrségnek, ott azonban kijelentették, hogy nem tartozik rájuk az ügy, nem veszik fel a panaszt. Dömötör azóta megérkezett Kolozsvárra, följelentését azonban még mindig nem adta be. Attól fél, hogy itt is ugyanaz lesz a válasz, mint Nagyváradon. Mindenesetre különös a nagyváradiak álláspontja s ilyen formán könnyen megeshetik, hogy a vasuton történt bűnügyek miatt, még feljelentést sem mernek tenni a kifosztottak. A rendőrségek — ugylátszik — szabad teret akarnak nyújtani a szélhámos uraknak. — Mit szól ehhez a nagyváradi rendőrség?”

* **Mikor a bérkocsis részeg, meg a vendége is.** Ejjel 12 óra után Zivár János részeg bérkocsis hajtás közben a hajtószárat átadta a szintén részeg állapotban levő vendégének. A ló a rossz hajtás következtében megbokrosodott s vad robanással ragadta a bérkocsit a Bémer-téren keresztül. A két részeg ember a lovat megfékezni nem tudta s a ló a Véber Tesvérek üzlete előtt levő saroknál felment a járdára s a zökkenés következtében Zivár János a bérkocsiról leesett és a kocsikerekei alá került. A Bémer-téri rendőrszem a megvadult lovat megakartta fékezni, azonban a ló ötet is elrántotta s a kocsikerekei jobb kezén keresztül mentek, úgy hogy jobb kezének középső nagy ujja eltört. A rendőrség a részeg bérkocsis ellen az eljárást folyamatba tette.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ARUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatossabb kalapok és divatickek kaphatók.

* **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák jelző-csengő, telefon berendezéseit, aradalmak, gazdaságok s szeszgyárak részére saját üzemű dinamó berendezéseket, villámháritókat. — Raktáron tartok villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat és az összes elektrotechnikai cikket. — Költségvetés díjmentes. Stern Adolf, villamos és légszusz vállalata Nagyváradi, Bémer-tér. — Telefon 556.

* **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében február hó 21, 22, 23 és 24-én a következő érdekes mozgólénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Oasz és francia riviera. 2. Doktorhegyettes. Modern birkozók. 4. Nagyvilági betörők. 5. Finom sajt. 6. Csepűrágó. 7. Dráma a vad nyugaton. 8. Sport Svédországban. *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. — Kitűnő italokról és jó zenéről gon-

doskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mely tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéház tulajdonos.

* **Perfekt gépirónó** saját írógépével állást keres. Tudakozódások **Van Irógépem** jellegével a kiadóhivatalhoz kéretnek.

IRODALOM.

Az Élet idei évtolyamának 8. füzetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelentek meg: Dr. Bartha József: A Kisfaludy-társaság közgyűlése után. Harsányi Lajos: Egy leány levele. Zsoldos László: Kardaffár a moziban. Grén László: Képek a Halley-üstökösről. Kiss Menyhért: Sőhajók, könnyek, álmok. Móricz Zsigmond; Harmatos rózsza. Ujlaki János: Anyós. Vajda Jenő: Beatrice levelei. Haraszthyiné: A béke. Canstelli Ernő: Virradás. Navigátor. Ágyulövés az éjszakában. Kultura. Az élet.

ZENE.

Hangverseny a gimnáziumban. A gimnáziumi zene önképzőkör vasárnap délután 5 órakor hangversenyt rendez saját zenetára javára. A rendezőség a meghívókat most küldi széjjel.

TÁVIRATOK.

Lueger betegsége.

Bécs, febr. 21. Lueger polgármester állapotáról ma a következő orvosi jelentést adták ki: Hőmérsék 37 érvérés 70. Erőállapot bőséges alvás utján javul. A beteg nem érez fájdalmat. A tüdő felől nem állottak be komplikációk. A táplálkozás kielégítő. — Egy másik jelentés szerint Lueger állapota napközben kedvezőbb volt, bár a cukorkiválasztás bőségesebb. A fáradtság és álomosság nagyfokú. A beteg állapota komoly, de közvetlen veszély nincs. — Az uralkodóház tagjain és számos udvari és állami méltóságon kívül Károly román király és Bracianu bukaresti polgármester táviratilag érdeklődtek Lueger állapota iránt. Bracianu a város nevében meleg óhaját fejezte ki, hogy a beteg polgármester mielőbb felépüljön. Merry del Val biboros államtitkártól távirat érkezett, amely szerint a pápa a polgármesternek szívből áldását küldi és a legjobb óhajokat fejezi ki felgyógyulása iránt.

Bécs, febr. 21. A sebkötés kicserélése folytán a polgármester fájdalmai, mint előrelátható volt, növekedtek. Lueger fájdalmai enyhítésére befecskendezést kért, az orvosok azonban ezt amennyire lehet kerülni akarják, **A városházán** a mai bulletint kedvezően fogják fel, főképen azért, mert az orvosok a bulletinben csak a seb állapotával foglalkoznak és arról, hogy komplikációktól lehet tartani, ebben a bulletinben már nem beszélnek. Leginkább a miatt aggódtak, hogy Lueger jelenlegi bronchitise tüdőgyulladássá változhatna át, ami a betegre nézve közvetlen életveszélyt jelentene. Minthogy az orvosok a mai bulletinben ezt az aggodalmat nem említik, ebből azt következtetik, hogy az orvosok ettől az eshetőségtől legalább a legközelebbi időre, nem tartanak. A veszedelem mindazonáltal még nem mult el, mert habár az orvosok a mai bulletinben nem

is beszélnek már a tüdőgyulladás veszedelméről, ez a komplikáció mégis minden percben bekövetkezhetik. A seb gyógyulási folyamata meglehetősen rendes. Bárha a seb még nem is gyógyult meg, remélhető, hogy a gyógyulási folyamat a napokban kedvezően fog haladni.

A feketési bíróválasztás.

Békés Gyula, febr. 21. Feketés községben nagy szótöbbséggel a falu bírájává választották Togyinka János jómodú gazdát. A bíró Avranuc nevű jó barátja ennek öröme nagy vacsorát adott. Éjfél felé, mikor a legvidámabb volt a hangulat, valaki az ablakon belélt és az új bírót találta, ki eszméletlenül esett össze. Az összegyűlt vendégek egy része a gyilkos után ment, a sötétben azonban nem bírták elfogni. A bíró súlyos sebével a gyulai kórházba szállították.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: A botrány.
Szerda: Trenck báró. (Új operett.)
Csütörtök: d. u. A cigány. (Ifjúsági előadás este Trenck báró.)
Péntek: Trenck báró.
Szombat: Erdészleány.
Vasárnap: d. u. Liliom, egy csirkefogó élete és halála, este: Trenck báró.

Szegény Jonathán.

Zsufolt ház nézte végig Milöcker örökségű operettjének előadását. A pompás zene, a kedves, humoros szöveg azzal az örök frissességgel hatnak ma is, mint a minővel évtizedek előtt. Az igazi művészi alkotásnak csak ifjúsága van.

Az előadás is mindenben sikerült, az operettszemélyzetnek csak dicséretére válik. Pápay a címszerepben az ő szokott ügyes játékaival fokozta kellemes baritonja hatását. Kitűnő partnere volt Zsigmond Anna, akivel a II. felvonásban énekelt kettősét megisméltették.

Károlyi Leona és Mihályi Ernő énekükkel és játékkal egyaránt csak dicséretet érdemeltek ki.

A közönségnek a szebbik nemhez tartozó része előtt nagy érdeklődést keltettek Károlyi Leona és Zsigmond Anna pompás öltözékei.

Kassay kisebb szerepben is értékes alakítást produkált, hanem a kupléi, azok csapnivalóan sítányul sikerültek. Gózon, Pogány Janka, Dési és Bartók Etel kisebb szerepeikben kifogástalanul megállottak helyüket. Ének- és zenekar teljesen megfelelőek.

—r.

Igazságszolgáltatás.

Tíz évi fegyház gyujtogatás miatt.

Idősb Töttös Imrét rabiátus embernek ismerték Kóly községben, hol nem egy emberrel volt peres ügye. Így különösen haragudott Töttös Imre Blau József kereskedőre, kinél többször dolgozott. Egy alkalommal faltapasztásra fogadta fel Blau s megegyeztek, hogy mily összeget fog kapni, ha elvégezte a munkát. Töttös időközben összekülönbözött munkaadójával s mielőtt dolgát, amelyre vállalkozott bevégezte volna, otthagya a tapasztást. Ezért Blau lefogott a megállapított összegből 5 koronát. Irózatossá haragra gerjedt ezért az amugy is könnyen lobbanékony természetű ember.

— Felgyujtlok kutya — kiáltotta elmenő-félben Blaunak.

Hasonló esetről kifolyólag haragudott meg Töttös Nagy Sándor és Csengeri Benjámint gazdáira.

Múlt év október 17-én a nagykiágyai helyen szüreti munkánál dolgozott Töttös Imre. Munka után iddogni kezdtek a munkások s szintén a jókedv tető ponijára hágtott Töttös Imre ott hagyta társait s felment a szőlőhegyekbe s félig ittas állapotban csóvát vetett Blau József, Nagy Sándor és Csengeri Benjámint pajtáira.

Már késő éjszaka lévén a tüzet senkisémet vette észre s így az idődig elporiasztotta a pajtákat a bennük lévő szőlőszeti szerszámokkal, karókkal, hordókkal egyetemben s a kár összesen véve meghaladja az 5000 koronát.

A tegnapi esküdszéki tárgyaláson tárgyalta a törvényszék dr Csulyok Béla elnöklése mellett a fenti ügyet.

A vádlott töredelmes vallomásában beismeri, hogy Blau pajtáját bosszúból ő gyújtotta fel, ellemben akkor annyira ittas volt, hogy nem tudja, hogy a másik két pajtát is ő gyújtotta volna fel.

A tanuvallomások meghallgatása után Szolnok Jenő ügyész több rendbeli gyujtogatással vádolja Töttöst s kéri az esküdtteket, hogy ily értelemben hozzák meg verdikijüket. A védőbeszéd elhangzása után az esküdttek bünszónak mondták ki a vádlottat több rendbeli gyujtogatás büntetésében s ez alapon a törvényszék 10 évi fegyházra ítélte a vádlottat. Az ítéletben a vád, valamint a védelem képviselői megnyugodván, az ítélet jogerőre emelkedett.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: White-Mellville G. J.

Angolból.

(Folytatás.)

1*

— Ön nem enné meg az enyémet, felelé a leány. De mi nem félünk a farkasoktól a mi kis kunyhóinkban. Van egy juhászkutyánk, a ki tokon ragadja őket.

— S a neve? Mondja meg nekem a nevet, hogy azon szólithassam, ha egy koncot dobna nekí, hogy figyelmét félre vezessem. Nem mindig lehet engem nyakon fogni, harapni találnék és juhászkutyának többet ártanék, mint kegyed szeretné.

A leányka egy pillanat alatt elpirult; most elsápadt.

— Nincs juhászkutyánk. En csak tréfáltam. Az én nagyanyám igen öreg, mi nem fogadunk el látogatást és — és, bocsánat uram, nekem már egy órával eselött odahaza kellett volna lennem.

— A kegyed nagyanyja öreg, — ismétlé az ifjú — és maguk nem fogadnak el látogatást? Az lehetetlen. Az hallatlan. Ki vágja maguknak a tüzelő fét? Ki huz vizet? Ki ássa föl a kertet? Hogy élnek maguk? Hogy nem halnak éhen?

— Uram, ez a mi dolgunk.

— És az enyém, kisasszon. Azt hiszem, én vagyok a földesuruk. Jogom van megtudni. Érdeklődni kezdett ezen kedves leányka iránt s csodálkozott, hogy nem volt előbb alkalma soha őt meglátni s mindjárt kész volt a következtetéssel, hogy az ő hűbéreseihez kell tartoznia s ehatározta, hogy mielőbbi közelebbi ismeretséget fog kötni vele. Ámbár szavai a fensőbbesség érzetét látszottak kifejeznie, hangjában mégis a tisztelet egy neme volt, mely rendkívül kedvesnek tetszett ezen nő előtt, aki érzé, hogy rangban és állásban alatta áll. Nem egy izben elpirult ezen párbeszéd

alatt s most biborpiros lett, mialatt ezt felelte

— Egy szomszédunk néz be hozzánk néha segíteni, Nem vagyok egészen jó barát nélkül, sem egészen védtelenek. Ő előjön csaknem mindennap nagyanyámat meglátogatni.

— A kegyed nagyanyját! Nem kegyedet! Akkor hét valóban egy juhászkutya lehet!

— E hatláb magas juhászkutya, uram; aki olyan erős, hogy annyi tüzlőt elvisz a vállán, a megít egy számár elcipelhet s olyan könnyen, mintha egy rőse kötege volna. Erős bizony! hiszen Péter a legerősebb az egész megyében. És mégis egy jó szive van, hogy egy egérnek nem ártana. Ez a mi juhászkutyánk, csak ő egyedül.

— Ismerem, — szót a gróf, — majd megismerem jobban, mielőtt vele végeznék. Legros Péter érti ugy-e.

— Igen, Legros Pétert. Mit tud felőle? semmi rosszat, biztos vagyok.

— Ha kegyedet érdekli, már az elég. Remélem, megjavítom ismeretséget. A mi pedig kegyedet illeti, kisasszony — nem fogja másodszer megtagadni, hogy újra láthassam? Nem fog elfelejteni egy nap — egy hét alatt? Sajnálom, ha úgy eltűnnék a kegyed emlékezetéből, mint a hó elolvad a déli szélről. Megmondtam nevémet. Igerje meg, hogy emlékezni fog rá.

Halkabban szót; nagyon szorosan a leány mellett ment és a fülébe sutogva beszélt. A leány kissé ideges lett, de ez hízelt is és tetszett neki. Egy nő tapintatával azonban tréfára vette komolyságát.

— Több farkas, mint gróf van Rambouillet erdejében — mondá. — Nem hiszem, hogy életemben ezelőtt valaha egy grófhhoz bebeszéltem volna, így hát meglehet, hogy ön emlékezetemben megmarad, legalább is addig, míg az időjárás megváltozik. Nem. uram; egy tapodtat sem tovább. Vegye vissza köntösét. Utunk itt elválik s én jó éjt kívánok önnek.

— Jó éjszakát, — ismétlé a gróf. Azonban legkevésbé sem mutatta, mintha el akarná hagyni oldalát: — de nem akarja kegyed nekem megmondani a nevet, mielőtt elválnánk? Minek nevezem gondolatomban, álmaimban?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése.

A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezte vasárnap tartott közgyűlésén ismét örvendetesen győzöttünk meg, hogy a fogyasztási szövetkezet pompásan betölti feladatát s évről-évre szépen fejlődik. Ez természetesen a vezetőket dicséri első sorban, akik odaadó buzgalommal és önzetlenül vezették a fogyasztási szövetkezet ügyeit.

Teljes elismerés illeti különösen Debreczy Imre eddigi elnök-igazgatót, aki nagy ügyszertettel dolgozott a szövetkezet érdekében. Most, hogy ezen állásáról lemondott, a szövetkezet tagjai a legnagyobb sajnálattal vették tudomásul távozását.

A közgyűlés lefolyásáról a következőket adjuk:

Az örvendetesen fejlődő Nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezte dr Pász Sándor elnöklése alatt az otthon helyiségében e hó 20-ikán tartotta XI. évi rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a zárszámadás változatlanul elfogadtatt és ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadatott.

A közgyűlés a lefolyt üzletév nyereségéből, az 1910 évi 10 sz. szelvény beváltására egy-egy korona osztalékot állapított meg, a

fenntmaradt összeget pedig a tartalékalaphoz csatolta, amely ezen dotációval 6170 kor. 35 fillérre emelkedett.

Az osztalék, a 10 sz. szelvény benyújtása mellett folyó évi március hó 1-től a szövetkezet üzleti pénztáránál felvehető.

Mint ahogy Debreczy Imre, a szövetkezet érdemeiben dus elnökigazgatója lemondását a közóhaj dacára sem vonta vissza, a közgyűlést, Pospiss Géza indítványára, — elvülhetetlen érdemeinek jegyzőkönyvi megörökítése mellett — örökös tiszteletbeli elnökigazgatóvá választotta és helyébe Kiss Bertalan igazgató-sági tagot, a szövetkezet elnökigazgatójává egyhangulag megválasztotta.

Az igazgatósági tagok sorába lemondás kilépés és mandátum lejárása következtében megüresedett helyekre beválasztottak: Darvassy Lajos, Debreczy Imre, Fűredy László, Kiss István segédtanfelügyelő, Petry János, Pospiss Géza, Vitán Árpád.

Felügyelő bizottsági tagokul pedig Goldburg Fereac, Sürger Bertalan és Vértessy Andor, pótagokul Bodó János és Kolthay Győző.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, február 21.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti aru- és értékdőzsde 1909. febr. 21.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	93.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon) —	19.02
Német birodalmi márka	117.65
20 márkás arany	23.51
Magyar nyeresemén sorsjegy kölcsön	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	40.90

A szerkesztésért felelős

Dr VUOSKICS GYULA.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentessel szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árban. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 fnt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban. Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Egyszeri használat meggyőző mindenkit, hogy a

Gyöngy

Szinzsappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy

Szinzsappan

mindig egyenlő minőségben lesz előlívta.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy

Szinzsappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy

Szinzsappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabbberetvaszappan stb.) valamint KÓKUSZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb mennyiség vételénél is EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó mellékhelyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca 4. szám.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fenttartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alaptőkét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adtnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad. 1910 január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bor-eladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalani uradalom pinczejéből (Sal Ferencz-utca 4. sz.) 1908. évi termésű bagaméri asztali bor kapható 100 literen felüli mennyiségben, literenként 48 fillérért.

Telefon: 212.

Papp Imre,
uradalmi főtiszt.

(Utánnomás nem díjaztatik).

Haláleset folytán az üzlet teljesen feloszlik

Telefon
133. sz.

és így a raktáron lévő összes cikkek, u. m.: Blousok, Kabátok, Costümök, Aljak, Júponok, Kötények, Gyermekruhák és Gyermekköpenyek, Modelle-kalapok, Sapkak stb. felárban eladatnak, amiről mindenki egy próbavétellel meggyőződést szerezhet.

Párisi divatterem

Olaszi, Rákóczi (Fő)-ut,
Orsolya apácák épülete.

Vidékre
választék
küldetik

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIV ANTE!

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

Imrek Károly épület- és műbutor asztalos Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

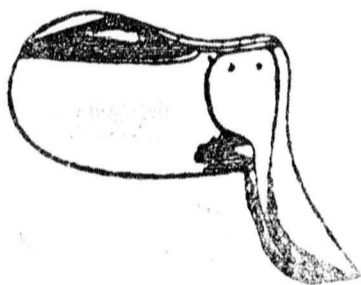
Tisztelettel értesitem igen tisztelt megrendelőimet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

épület- és műbutor munkákat

készítés végett elvállalok, azokat a legnagyobb gonddal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg tetszésre készítek bármely színben és mintára előnyös áráért. Nemkülönben mindenféle butorokat átalakítok, javítok, fényezést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák, egyesületek, gazdaságok helyiségeinek felszereléseit, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve javítását jutányos árért vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva, minél gyakoribb megbízásaiért esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY**.

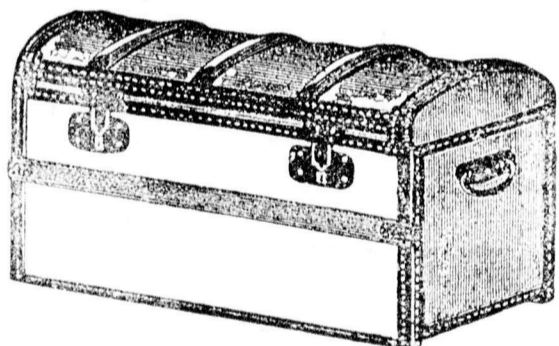
Lakás és műhely Szaniszló-
utca 46. szám. — Jó fiúk
tanulónak felvételnek.

Helyi és vidéki megírvására
azonnal megjelenek

LORINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, al-
katrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tar-
solyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek
kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

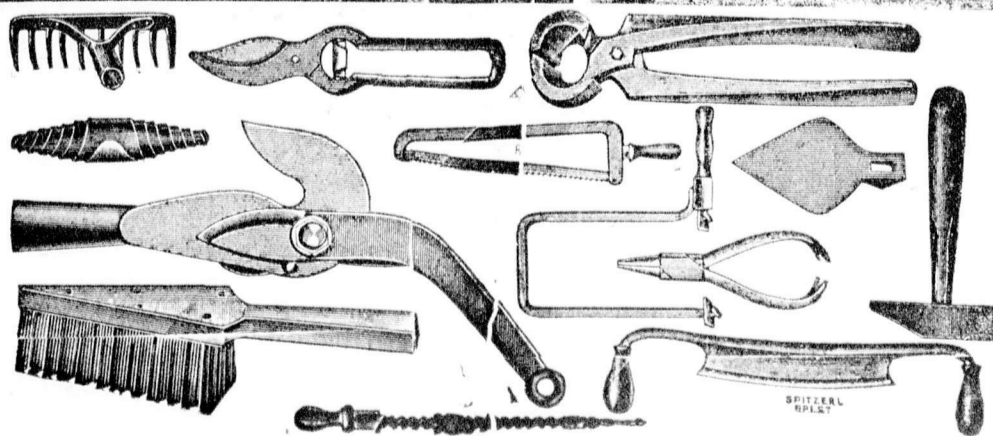
Kerti szerszámok

melyek készen benyelezve
is nagy választékban
kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tényérral
vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítéssel min-
den nagyságban.

M. kir. lőporáruda s mindennemű töltények, vadászati fel- szerelések és vadászfegyverek raktára.